

UCHWAŁA Nr 291 RADY MINISTRÓW

z dnia 14 kwietnia 1951 r.

w sprawie wynagradzania twórców pracowniczych wynalazków, udoskonaleń technicznych i usprawnień.

Na podstawie art. 18 ust. 1 dekretu z dnia 12 października 1950 r. o wynalazczości pracowniczej (Dz. U. R. P. Nr 47, poz. 428) Rada Ministrów uchwała, co następuje:

I. Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Przepisy niniejszej uchwały mają zastosowanie do pracowniczych wynalazków, udoskonaleń technicznych i usprawnień w rozumieniu dekretu z dnia 12 października 1950 r. o wynalazczości pracowniczej (Dz. U. R. P. Nr 47, poz. 428).

2. Przepisów niniejszej uchwały nie stosuje się do:

- a) usprawnień administracyjnych, których twórcy są premiowani zgodnie z odrębnymi przepisami;
- b) nowych metod hodowli w rolnictwie i leśnictwie;
- c) usprawnień dotyczących udoskonalenia organizacji i kierownictwa zakładu pracy, np. projektów uproszczenia lub udoskonalenia sprawozdawczości i rachunkowości, dokumentacji, zaopatrzenia, zbytu itp.;
- d) nowych sposobów leczenia chorób w dziedzinie medycyny i weterynarii;
- e) projektów przynoszących oszczędności obniżające ogólny koszt obiektów budowlanych.

§ 2. 1. Artykuły powołane w niniejszej uchwale bez bliższego określenia oznaczają artykuły dekretu z dnia 12 października 1950 r. o wynalazczości pracowniczej.

2. Ilekroć w niniejszej uchwale jest mowa:

- a) o ministrach i ministerstwach, rozumie się przez to również kierowników centralnych urzędów i centralne urzędy;
- b) o centralnych zarządach, należy przez to rozumieć centralne zarządy wchodzące w skład ministerstw lub inne jednostki równorzędne;
- c) o „przepisach o organizacji wynalazczości pracowniczej“ i o „komisjach i centralnych komisjach wynalazczości“, należy przez to rozumieć

zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, przewidziane w art. 16 ust. 1 dekretu, i organy powołane na podstawie tego zarządzenia;

- d) o „projekcie“ bez bliższego określenia, należy przez to rozumieć projekt pracowniczego wynalazku, udoskonalenia technicznego lub usprawnienia.

§ 3. 1. Za dokonanie pracowniczego wynalazku, udoskonalenia technicznego lub usprawnienia twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia zgodnie z przepisami niniejszej uchwały.

2. Wynagrodzenie wypłaca się za projekty przyjęte do wykorzystania w trybie przewidzianym w przepisach o organizacji wynalazczości pracowniczej.

§ 4. Wysokość wynagrodzenia określa się w zależności od technicznego znaczenia projektu, oszczędności lub innej korzyści osiągniętej przez gospodarkę narodową w następstwie zastosowania projektu i od stopnia wykończenia projektu przez twórcę.

§ 5. Wynagrodzenie za projekt opracowany wspólnie przez kilka osób dzieli się między te osoby zgodnie z zawartym między nimi porozumieniem. W braku porozumienia wynagrodzenie wypłaca się w częściach równych.

§ 6. Jeżeli projekt nie został przyjęty do wykorzystania, a przyjmuje się go do wykorzystania dopiero w związku z nowym projektem opracowanym przez inną osobę, wynagrodzenie dzieli się między twórców zgodnie z zawartym między nimi porozumieniem. W braku porozumienia wynagrodzenie wypłaca się w częściach równych.

§ 7. Prawo do wynagrodzenia gaśnie, jeżeli twórca, wiedząc o przyznanym mu wynagrodzeniu, nie podejmie go w ciągu trzech lat licząc od dnia otrzymania zawiadomienia.

II. Obliczenie wynagrodzenia za pracownicze wynalazki, udoskonalenia techniczne i usprawnienia.

§ 8. 1. Wysokość wynagrodzenia za pracownicze

wynalazki, udoskonalenia techniczne i usprawnienia oblicza się od sumy oszczędności uzyskanej w wyniku zastosowania projektu według następującej tabeli:

T a b e l a

do obliczania wynagrodzenia za pracownicze wynalazki, udoskonalenia techniczne i usprawnienia.

Oszczędność roczna w złotych	Wysokość wynagrodzenia (w procentach od oszczędności)					
	za wynalazek		za udoskonalenie techniczne		za usprawnienie	
	w 1-szym zakł. pracy	w następnych zakł. pracy	w 1-szym zakł. pracy	w następnych zakł. pracy	w 1-szym zakł. pracy	w następnych zakł. pracy
do 1.000 zł	35% jednak nie mniej niż 200 zł		20%		25% jednak nie mniej niż 100 zł	
1.000 — 5.000	20%+ 150 zł	15%+ 50 zł	15%+ 100 zł	10%+ 50 zł	15% jednak nie mniej niż 75 zł	10% jednak nie mniej niż 30 zł
5.000 — 10.000	15%+ 400 zł	10%+ 250 zł	10%+ 350 zł	7%+ 200 zł	5%+ 300 zł	3%+ 230 zł
10.000 — 50.000	10%+ 900 zł	6%+ 650 zł	5%+ 850 zł	3%+ 600 zł	2,5%+ 550 zł	1,5%+ 380 zł
50.000 — 100.000	7%+ 2.400 zł	5%+ 1.150 zł	3%+ 1.850 zł	2,5%+ 850 zł	1,5%+ 1.050 zł	1%+ 630 zł
100.000 — 250.000	5%+ 4.400 zł	3%+ 3.150 zł	2,5%+ 2.350 zł	1,5%+ 1.850 zł	1,25%+ 1.300 zł	0,75%+ 880 zł
250.000 — 500.000	4%+ 6.900 zł	2%+ 5.650 zł	2%+ 3.600 zł	1%+ 3.100 zł	1%+ 1.925 zł	0,5%+ 1.505 zł
500.000 — 1.000.000	3%+ 11.900 zł	1%+ 10.650 zł	1,5%+ 6.100 zł	0,5%+ 5.600 zł	0,75%+ 3.175 zł	0,25%+ 2.755 zł
ponad 1.000.000	2%+ 21.900 zł	0,5%+ 15.650 zł	1%+ 11.100 zł	0,25%+ 8.100 zł	0,5%+ 5.675 zł	0,1%+ 4.255 zł
	a'e nie więcej niż 200.000 zł (łącznie)		ale nie więcej niż 100.000 zł (łącznie)		ale nie więcej niż 50.000 zł (łącznie)	

2. Wynagrodzenie za udoskonalenia techniczne i usprawnienia oblicza się i wypłaca za jeden (pierwszy) rok ich wykorzystania.

3. Wynagrodzenie za wynalazki oblicza się również za jeden (pierwszy) rok wykorzystania projektu. W przypadkach, gdy oszczędność uzyskana w wyniku zastosowania wynalazku w jednym z następnych czterech lat jest większa niż w pierwszym roku, dokonuje się w ciągu 2 miesięcy dopłaty wynagrodzenia biorąc za podstawę oszczędność uzyskaną w danym roku i potrącając kwoty wynagrodzenia w latach poprzednich.

4. Ostateczny ponowny obrachunek przeprowadza się biorąc za podstawę maksymalną roczną oszczędność uzyskaną w jednym z pięciu lat wykorzystania projektu.

§ 9. Jeżeli projekt noszący cechy wynalazku przyjęto do wykorzystania przed wydaniem twórcy świadectwa autorskiego, a udoskonalenia techniczne przyjęto do wykorzystania przed wydaniem twórcy świadectwa o dokonaniu udoskonalenia technicznego, wynagrodzenie wypłaca się w wysokości przewidzianej za dokonanie usprawnienia z tym, że różnicę wynagrodzenia, przypadającego za dokonanie wynalazku lub udoskonalenia technicznego, wypłaca się po wydaniu twórcy świadectwa autorskiego lub świadectwa o dokonaniu udoskonalenia technicznego.

§ 10. Za wynalazki i udoskonalenia techniczne umożliwiające uruchomienie nowych gałęzi produkcji lub tworzące nowe rodzaje cennych materiałów, zastępujących deficytowe materiały i wyroby, wysokość wynagrodzenia może być podwyższona przez właściwego ministra, na wniosek centralnej komisji wynalazczości, do 300% wynagrodzenia przewidzianego w § 8 względnie w § 12.

§ 11. Za projekty posiadające ważne znaczenie dla gospodarki narodowej, które nie mogą być realizowane w skali masowej i które wykorzystuje się w niewielkich rozmiarach lub w formie produkcji jednorazowej, wysokość wynagrodzenia może być podwyższona przez właściwego ministra na wniosek centralnej komisji wynalazczości do 300% wynagrodzenia przewidzianego w § 8 względnie w § 12, nie więcej jednak niż do 200.000 zł.

§ 12. Za projekty, których zastosowanie przynosi oszczędności nie dające się obliczyć, jak np. zwiększenie

bezpieczeństwa i higieny pracy, polepszenie jakości produkcji itp., wynagrodzenie określa się szacunkowo, odpowiednio do rzeczywistej wartości projektu.

§ 13. Za projekty stanowiące rozwiązanie istotnego zagadnienia technicznego, które nie mogą być wykorzystane przed powstaniem w gospodarce narodowej odpowiednich warunków dla ich realizacji, wysokość wynagrodzenia i terminy wypłat ustala centralna komisja wynalazczości, a zatwierdza właściwy minister po uzgodnieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

§ 14. 1. W zależności od stopnia technicznego opracowania projektów przewidziane w § 8 wynagrodzenie powiększa się:

- w przypadku złożenia równocześnie z projektem opisu technicznego i niezbędnych rysunków ogólnych — do 10% zasadniczego wynagrodzenia;
- w przypadku złożenia równocześnie z projektem kompletnego opracowania wykonawczego, jak rysunków wykonawczych, montażowych, opisu procesu technologicznego, receptury lub innych szczegółowych materiałów, potrzebnych dla zrealizowania projektu — do 20% zasadniczego wynagrodzenia;
- w przypadku złożenia modelu równocześnie z projektem, jeżeli złożenie modelu jest potrzebne dla wyjaśnienia istoty projektu — do 30% zasadniczego wynagrodzenia.

2. Podwyżkę, przewidzianą w ust. 1 lit. b), wypłaca się tylko w przypadku spełnienia warunków, przewidzianych w ust. 1 lit. a).

3. Podwyżkę, przewidzianą w ust. 1 lit. c), wypłaca się tylko w przypadku spełnienia warunków, przewidzianych w ust. 1 lit. a) i b).

4. Podwyżek, przewidzianych w ust. 1, nie stosuje się:

- jeżeli wymienione prace zostały już w jakikolwiek inny sposób opłacone;
- w przypadkach przewidzianych w art. 3 ust. 1 pkt 1 dekretu.

§ 15. 1. Jeżeli udoskonalenie techniczne lub usprawnienie zostanie wprowadzone w życie w więcej

niż w jednym zakładzie pracy, twórcy wypłaca się dodatkowe wynagrodzenie w zależności od oszczędności osiągniętych w następnych zakładach pracy, pod warunkiem, że udoskonalenie techniczne lub usprawnienie zostanie zastosowane nie później, niż w terminie 12 miesięcy od daty zastosowania w pierwszym zakładzie pracy. Przy wypłacie dodatkowego wynagrodzenia nie potrąca się kwot wypłaconych twórcy w pierwszym zakładzie pracy.

2. W przypadku, przewidzianym w ust. 1, obliczenia oszczędności dokonuje każdy z zakładów pracy po upływie roku wykorzystania projektu. Obliczenia dodatkowego wynagrodzenia na podstawie ogólnej sumy oszczędności, uzyskanych poza zakładem (przedsiębiorstwem), w którym wynagrodzenie już zostało wypłacone, dokonuje:

- a) jeżeli projekt został zastosowany w zakładach pracy, podległych jednemu centralnemu zarządowi — właściwy centralny zarząd;
- b) jeżeli projekt został zastosowany w zakładach pracy, podległych różnym centralnym zarządom w ramach jednego resortu lub w zakładach pracy, podległych bezpośrednio ministrowi — departament techniki właściwego ministerstwa;
- c) jeżeli projekt został zastosowany w zakładach pracy, podległych różnym ministrom — departament techniki ministerstwa, w którego resorcie projekt został zastosowany po raz pierwszy.

§ 16. 1. Przepisy § 15 mają odpowiednie zastosowanie do wynalazków, pod warunkiem, że wynalazek zostanie zastosowany nie później niż w terminie 5 lat od daty zastosowania go w pierwszym zakładzie pracy. W przypadku zastosowania wynalazku w ostatnim roku wymienionego wyżej 5-letniego okresu, wynagrodzenie wypłaca się tylko za 12 miesięcy wykorzystywania wynalazku.

2. Przy obliczaniu wynagrodzenia stosuje się odpowiednio przepisy § 8 ust. 3 i 4.

§ 17. Łączna kwota wynagrodzenia, wypłaconego z zastosowania projektu w jednym lub więcej zakładach pracy za jeden lub więcej lat wykorzystywania projektu, nie może przekraczać za projekt kwot podanych w tabeli, tj. za wynalazek 200.000 zł, za udoskonalenie techniczne 100.000 zł i za usprawnienie 50.000 zł.

§ 18. Wynagrodzenie za wynalazki wypłaca się niezależnie od stanowiska, zajmowanego przez twórcę w zakładzie pracy.

§ 19. 1. Wynagrodzenie za udoskonalenia techniczne i usprawnienia związane bezpośrednio z zakresem pracy twórców wypłaca się:

- a) inżynierom, technikom, majstrom, pracownikom instytutów naukowo-badawczych, konstruktorom, technologom itp. — tylko za udoskonalenia techniczne i usprawnienia posiadające charakter oryginalnych;
- b) dyrektorem, naczelnym inżynierem, głównym technologiem, głównym metalurgom, naczelnym konstruktorom, głównym mechanikom, głównym energetykom, kierownikom wydziałów (działów) zarządu i wydziałów (oddziałów) produkcyjnych przedsiębiorstwa (zakładu) — tylko za udoskonalenia techniczne posiadające charakter oryginalnych.

2. Oryginalność udoskonalenia technicznego stwierdza Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, wydając zaświadczenie o dokonaniu udoskonalenia technicznego. Oryginalność usprawnienia stwierdza komisja wynalazczości tej jednostki, której kierownik posiada uprawnienia do zatwierdzenia wynagrodzenia.

3. Wynagrodzenie dyrektorów i ich zastępców oraz członków komisji wynalazczości ustala kierownik jednostki nadrzędnej stosownie do swoich uprawnień.

III. Obliczanie oszczędności uzyskanych w wyniku zastosowania pracowniczych wynalazków, udoskonalień technicznych i usprawnień.

§ 20. 1. Oszczędność oblicza się biorąc za podstawę wykorzystanie projektu w okresie 12 miesięcy od chwili jego zastosowania.

2. W przypadkach, gdy projekt zaczęto stosować w ciągu roku, oszczędność oblicza się:

- a) za okres do końca roku kalendarzowego na podstawie planu techniczno-przemysłowo-finansowego tego roku;
- b) za pozostały okres brakujący do 12 miesięcy — na podstawie planu techniczno-przemysłowo-finansowego na rok następny — a jeżeli plan taki nie jest znany — na podstawie planu bieżącego roku.

3. W gałęziach gospodarki narodowej o charakterze sezonowym oszczędność oblicza się za okres sezonu.

§ 21. 1. W przypadku wykorzystania projektu przez okres krótszy niż 12 miesięcy oszczędność oblicza się, biorąc za podstawę okres faktycznego wykorzystania projektu.

2. Oszczędność, uzyskaną z wykorzystania projektu, dotyczącego jednorazowych zamówień, oblicza się, biorąc za podstawę zamówienie, a w przypadku, gdy projekt wykorzystany jest przy wykonaniu części zamówienia, za podstawę obliczenia bierze się tę część zamówienia.

§ 22. Jeżeli realizacja projektu wymaga wstępnego okresu przygotowawczego, opanowania techniki produkcji (dodatkowego opracowania, zmiany rysunków itp.), obliczenia oszczędności dokonuje się od chwili rozpoczęcia normalnej produkcji z wykorzystaniem projektu.

§ 23. Jeżeli zastosowanie projektu przynosi oszczędność na jednym odcinku produkcji, zwiększając równocześnie koszty na innych odcinkach, wówczas to zwiększenie kosztów powinno być potrącone przy obliczaniu oszczędności.

§ 24. Kosztów związanych z opracowaniem projektów, jak wykonanie rysunków, modeli, prototypów doświadczalnych itp., nie potrąca się przy obliczaniu oszczędności.

§ 25. W odniesieniu do projektów, których zastosowanie obniża koszty własne produkcji, obliczenie oszczędności odbywa się przez porównanie zaplanowanej kalkulacji kosztów własnych produkcji przed zastosowaniem projektu — z kalkulacją wynikową kosztów własnych produkcji, sporządzoną z uwzględnieniem zastosowania projektu. Nową kalkulację sporządza się przy tym według tych samych cen, ale z uwzględnieniem nowych norm technicznych wprowadzonych na skutek zastosowania projektu.

§ 26. Jeżeli projekt dotyczy poszczególnego wyrobu, zespołu lub ich części, obliczenie oszczędności dokonuje się na podstawie kalkulacji sporządzonych dla tego wyrobu, zespołu lub ich części.

§ 27. 1. Jeżeli przyjęty do wykorzystania projekt zmienia normy techniczne i kalkulacyjne, jednostka, której projekt został przyjęty do wykorzystania, jest obowiązana wprowadzić nowe normy techniczne i kalkulacyjne równocześnie z przystąpieniem do zastosowania projektu.

2. W stosunku do twórcy projektu poprzednie normy utrzymuje się na przeciąg 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia zastosowania jego projektu.

§ 28. W odniesieniu do projektów dotyczących całości produkcji, jak np. wprowadzających zwiększenie współczynnika użyteczności sprzętu, zwiększenie cosinusa φ , zmiany kolejności i sposobu remontu urządzeń itp., obliczenie rocznej oszczędności następuje przez porównanie zatwierdzonego rocznego planu kosztów produkcji — z rocznym wykonaniem tego planu, sporządzonym przy uwzględnieniu zastosowania projektu.

§ 29. W odniesieniu do projektów obniżających lub usuwających braki produkcji roczną oszczędność stanowi różnica wartości wybrakowanych wyrobów przed zastosowaniem i po zastosowaniu projektu. Wartość wybrakowanych wyrobów określa się na podstawie danych o stratach spowodowanych przez braki za ostatnie 6 miesięcy poprzedzające zastosowanie projektu, przy czym bierze się pod uwagę tylko braki powstałe z tych przyczyn, które usuwa projekt.

§ 30. Właściwi ministrowie wydadzą w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Ministrem Finansów w terminie 60 dni od daty wejścia w życie niniejszej uchwały szczegółowe przepisy ustalające sposób obliczania oszczędności dla poszczególnych gałęzi przemysłu lub innych działów gospodarki narodowej.

IV. Zatwierdzanie i wypłata wynagrodzenia, zwolnienia podatkowe.

§ 31. 1. Wysokość wynagrodzenia za pracownicz wynalazek, udoskonalenie techniczne i usprawnienie, określoną w uchwale komisji wynalazczości o przyjęciu projektu i obliczoną zgodnie z przepisami niniejszej uchwały, zatwierdza:

- a) kierownik zakładu pracy na wniosek komisji wynalazczości, jeżeli wynagrodzenie nie przekracza kwoty 5.000 zł, a za projekty, o których mowa w § 12, kwoty 2.000 zł;
- b) dyrektor centralnego zarządu na wniosek centralnej komisji wynalazczości, jeżeli wynagrodzenie wynosi od 5.000 zł do 10.000 zł, a za projekty, o których mowa w § 12, od 2.000 zł do 5.000 zł;
- c) właściwy minister na wniosek centralnej komisji wynalazczości, jeżeli wynagrodzenie przewyższa kwotę 10.000 zł, a za projekty, o których mowa w § 12, kwotę 5.000 zł, zawiadamiając o powyższym Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

2. Tryb zatwierdzania przewidziany w ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadkach dopłaty wynagrodzenia w następnych czterech latach wykorzystywania wynalazku.

§ 32. Wypłaty wynagrodzenia twórcom pracownicznych wynalazków, udoskaleń technicznych i usprawnień dokonuje się po zatwierdzeniu wynagrodzenia (§ 31) w następujących terminach i wysokościach:

- a) wynagrodzenie do 500 zł wypłaca się twórcom w terminie 14 dni od dnia wprowadzenia w życie projektu;
- b) wynagrodzenie przewyższające 500 zł wypłaca się twórcom w wysokości 25%, lecz nie mniej niż 500 zł, w terminie miesięcznym od dnia zatwierdzenia planu wykorzystania projektu, następne 25% ogólnej kwoty wynagrodzenia wypłaca się w terminie miesięcznym po upływie 6 miesięcy wykorzystania przyjętego projektu, pozostała zaś część wynagrodzenia wypłaca się po ponownym

obliczeniu faktycznie uzyskanych oszczędności z zastosowania projektu, nie później niż w ciągu 2 miesięcy od daty zakończenia pierwszego roku wykorzystania projektu.

§ 33. 1. Wypłaty wynagrodzenia za pracownicz wynalazki i udoskonalenia techniczne i usprawnienia dokonuje zakład pracy, w którym projekt został przyjęty do wykorzystania.

2. Właściwy minister może zarządzić wypłatę wynagrodzenia przez inną podległą mu jednostkę organizacyjną.

§ 34. W przypadkach, gdy projekt został zastosowany więcej niż w jednym zakładzie pracy, każdy z zakładów, w których projekt znalazł zastosowanie, przekazuje zakładowi pracy, w którym twórca jest zatrudniony, dodatkowe wynagrodzenie na podstawie pisemnego zlecenia właściwego centralnego zarządu lub departamentu techniki (§ 15 ust. 2), określającego kwotę dodatkowego wynagrodzenia przypadającego na każdy zakład. Wypłaty wynagrodzenia dokonuje zakład pracy, w którym twórca jest zatrudniony.

§ 35. Kwoty wypłacone tytułem wynagrodzenia za pracownicz wynalazki, udoskonalenia techniczne i usprawnienia nie podlegają zwrotowi, chyba że pracownik uzyskując wynagrodzenie był w złej wierze albo dopuścił się czynu karalnego.

V. Premiowanie za współdziałanie w realizacji projektów.

§ 36. Pracownicy i kierownicy zakładów pracy, w których projekt został zastosowany po raz pierwszy, mogą być premiowani z sum przeznaczonych na finansowanie wynalazczości pracowniczey za pilną pracę nad przyspieszeniem opracowania konstrukcyjnego i wprowadzenia projektu w życie.

§ 37. 1. Premiowanie odbywa się raz na kwartał z dołu oddzielnie za każdy projekt wprowadzony w życie.

2. Podziału sumy premii pomiędzy pracowników dokonuje kierownik zakładu pracy, w zależności od wkładu pracy, inicjatywy i energii wykazanej przez pracowników przy realizacji projektu.

§ 38. 1. Sumy przewidziane na premiowanie nie mogą przekraczać 25% kwoty wynagrodzenia przypadającego twórcy projektu; sum tych nie potrąca się z wynagrodzenia twórcy.

2. Wysokość premii przewidzianej jednemu pracownikowi za okres jednego kwartału nie może przekraczać jego dwumiesięcznego zarobku.

§ 39. Skargi z powodu nieprzyznania lub nieprawidłowego rozdziału premii rozpatruje kierownik jednostki bezpośrednio nadziedznej nad zakładem pracy, w którym zatrudniony jest skarżący.

VI. Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 40. Przepisy niniejszej uchwały mają zastosowanie we wszystkich sprawach w zakresie unormowanym tą uchwałą, rozpoczętych na podstawie dotychczasowych przepisów, w których wynagrodzenie twórcy nie zostało wypłacone do dnia wejścia w życie niniejszej uchwały.

§ 41. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Jednocześnie traci moc obowiązującą dotychczasowe przepisy w zakresie unormowanym tą uchwałą.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz